

LANDELIJKE REGELING VOOR DE KERKELIJKE RECHTSPRAAK VAN DE NEDERLANDSE GEREFORMEERDE KERKEN

vastgesteld 11 februari 2023

Inhoudsopgave:

Preambule

- I. Bepalingen voor het beroep als bedoeld in F5 van de kerkorde
- II. Bepalingen voor het hoger beroep als bedoeld in F6 van de kerkorde
- III. Bepalingen voor de herziening als bedoeld in F7 van de kerkorde

Toelichting

Voor de kenbaarheid en het overzicht voor zowel kerkleden en kerkelijke vergaderingen als de buitenwereld (waaronder de burgerlijke rechter) zijn alle bepalingen die betrekking hebben op de kerkelijke rechtspraak bijeengebracht in één landelijke regeling.

De cursieve teksten vormen geen onderdeel van de vastgestelde regeling en hebben niet anders dan een toelichtend karakter.

PREAMBULE

De kerkelijke rechtspraak is gericht op herstel van vrede door recht en waarborgt het recht op een eerlijk proces.

Toelichting

Deze preambule geeft kort en krachtig de hoofdgedachte weer die de hele kerkelijke rechtspraak moet kenmerken. De rechtsprekende instanties binnen de kerk worden in de meeste gevallen geconfronteerd met gevallen waarin de vrede is verstoord door een conflict. Het is echter niet naar Gods wil dat de vrede in de kerk verstoord is, en het behoort tot de opdracht van de kerkelijke instanties om te streven naar het herstel van vrede. In de kerkelijke rechtspraak krijgt dit kleur door het zoeken naar wat recht is in de gegeven omstandigheden. Een zeer belangrijk aspect daarbij is dat de procedures waarin de kerkelijke rechtspraak voorziet eerlijk verlopen. Alle betrokkenen hebben recht op een eerlijke procesgang. Daarom is dit recht uitgangspunt van de kerkelijke rechtspraak. In het bijzonder geldt daarbij dat de kerkelijke rechtspraak zich kenmerkt door een vrije toegang tot de kerkelijke rechterlijke instanties. Verder worden in de kerkelijke rechtsgang hoor en wederhoor toegepast, geldt het recht om zich te laten bijstaan door een adviseur of raadsman, is er gelijke toegang tot de van belang zijnde stukken, is de rechtspraak openbaar, met een uitspraak binnen een redelijke termijn, is de rechter onpartijdig en worden uitspraken deugdelijk gemotiveerd.

I. BEPALINGEN VOOR HET BEROEP ALS BEDOELD IN F5 VAN DE KERKORDE

Artikel 1 College voor het kerkelijk beroep

1. De synode benoemt de leden van het landelijke college voor het kerkelijk beroep (verder te noemen: het college).
2. Het college bestaat uit ten minste negen leden.
3. Tot lid van het college kunnen worden benoemd zij die over voldoende deskundigheid en competenties beschikken om op professionele, onafhankelijke en onpartijdige wijze aan het werk van het college deel te kunnen nemen.
4. De synode waarborgt bij de benoeming dat in het college voldoende algemeen juridische, kerkrechtelijke en theologische deskundigheid aanwezig is.
5. De synode kan met het oog op de specifieke specialistische kennis en ervaring plaatsvervangende leden in het college benoemen.
6. De leden en de plaatsvervangende leden van het college worden benoemd voor een termijn van drie jaar. Herbenoeming is mogelijk voor ten hoogste twee termijnen.

7. De voorzitter van het college wordt door de synode in die functie benoemd. Het college wijst uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter en een secretaris aan. Het college kan zich laten bijstaan door een ambtelijk secretaris die geen lid is van het college.

Toelichting

- *In deze bepalingen gaat het nadrukkelijk om een onafhankelijk college. Daarmee is duidelijk dat er sprake is van een zelfstandig college dat geen advies uitbrengt aan een kerkelijke vergadering maar een eigen oordeel geeft (zie ook de preambule en artikel 2).*
- *Het aantal te benoemen leden van minimaal negen is omvangrijk. Omdat echter het college alle beroepszaken binnen de kerken moet behandelen zijn verschillende deskundigheden binnen het college noodzakelijk. Het college zal in een samenstelling van drie leden beroepszaken behandelen. Er moet in verband met mogelijke verschoning en wraking ruimte zijn om andere leden aan te kunnen wijzen. Ook biedt dit de mogelijkheid aan het college om intern met 'kamers' te gaan werken, bijvoorbeeld een algemene kamer en een kamer voor predikantszaken. Daarnaast kan de synode plaatsvervangende leden benoemen. Deze mogelijkheid wordt geopend om een bepaalde deskundigheid, zoals bijvoorbeeld een arbeidsdeskundige, aan het college te verbinden in voorkomende gevallen.*
- *Het college kan zelf, buiten de synode om, een ambtelijk secretaris aanstellen voor de administratieve en logistieke organisatie van het werk.*

Artikel 2 Bevoegdheid

Het college is een onafhankelijke rechterlijke instantie die bevoegd is kennis te nemen van het beroep dat op grond van de kerkorde of een landelijke regeling kan worden ingesteld tegen de beslissing op het bezwaar van een kerkenraad of een regionale vergadering of tegen een besluit van de kerkenraad dat met goedkeuring van de regionale vergadering is genomen.

Toelichting

- *De toevoeging 'onafhankelijke rechterlijke instantie' geeft de positie van het college binnen het kerkverband en naar de buitenwereld aan.*
- *Naast de kerkorde kunnen ook landelijke regelingen de mogelijkheid van beroep openstellen bij het college tegen beslissingen op bezwaar. In artikel 2 is de bevoegdheid geregeld dat het college ook daar kennis van kan nemen.*

Artikel 3 Behandeling en beslissing

1. Het college behandelt een ingesteld beroep met drie leden en beslist door middel van een bindende uitspraak op dat beroep.
2. De voorzitter van het college wijst de leden als bedoeld in lid 1 aan en wijst tevens uit hun midden een voorzitter aan. De voorzitter doet van de namen van deze leden mededeling aan de betrokken partijen.
3. Indien zich feiten of omstandigheden voordoen waardoor de onafhankelijkheid of onpartijdigheid van een lid van het college bij de behandeling van het beroep schade zou kunnen lijden, doet dat lid daarvan direct mededeling aan de voorzitter van het college en verschoont dat lid zich ten aanzien van deze zaak.
4. Indien één van de bij het beroep betrokken partijen van mening is dat zich feiten of omstandigheden voordoen waardoor een op grond van lid 2 aangewezen lid niet onafhankelijk of onpartijdig is, dan stelt deze partij de voorzitter van het college daarvan onder opgave van redenen direct in kennis. De voorzitter stelt het betrokken lid in kennis van de bezwaren, stelt dat lid in de gelegenheid hierover een standpunt kenbaar te maken en neemt vervolgens een besluit over de aanwijzing van dat lid.
5. Het college is bevoegd om een regeling van werkzaamheden vast te stellen waarin nadere bepalingen voor de behandeling van een ingesteld beroep worden gegeven.

Toelichting

- *In deze meer algemene bepalingen over het college wordt een aantal zaken geregeld: het aantal leden dat in een concrete zaak recht spreekt, de aanwijzing van deze leden en de regeling van verschoning en wraking.*
- *De drie leden van het college die worden aangewezen om een beroepszaak te behandelen en te beslissen spreken recht in naam van het college. Daarom krijgen zij geen nadere aanduiding, zoals bijvoorbeeld een 'besliscommissie'.*
- *De voorzitter van het college is belast met de aanwijzing van de drie leden. Hier is dus sprake van een voorzittersbeslissing. Bij deze aanwijzing zal de voorzitter op basis van de aard en de inhoud van de zaak kijken welke leden, op basis van hun kennis en ervaring, het meest in aanmerking komen om de zaak te behandelen en te beslissen. Na aanwijzing kunnen de leden op grond van lid 3 gebruik maken van hun verschoningsrecht. De namen van de aangewezen leden worden door de voorzitter van het college aan partijen meegedeeld zodat zij zo nodig gebruik kunnen maken van de in lid 4 geregelde mogelijkheid van wraking. Het regelen van de mogelijkheden van verschoning en wraking onderstreept de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het college en de bewaking daarvan.*
- *In de kerkorde is niet geregeld dat de uitspraak van het college bindend is. Om daarover geen onduidelijkheid te laten bestaan is dat in lid 1 aangegeven.*
- *Omdat niet alles in deze landelijke regeling geregeld kan worden en er behoefte kan bestaan tot een nadere praktische regeling, bijvoorbeeld over organisatorische en logistieke zaken of de gang van zaken op de zitting, krijgt het college de bevoegdheid tot het vaststellen van een regeling van werkzaamheden. Zo zou het werken in kamers een plek kunnen krijgen in deze regeling.*

Artikel 4 Indienen van het beroep

1. De indiening van het beroepschrift gebeurt per e-mail of per post. Het college zendt de indiener een ontvangstbevestiging en stuurt een bericht aan de kerkenraad, dan wel de regionale vergadering.
2. Het beroepschrift bevat tenminste het volgende:
 - a. naam en contactgegevens van de indiener en van de kerk waar hij gemeentelid is of was;
 - b. de tekst van het besluit waartegen zijn bezwaar zich richt;
 - c. de tekst van het bezwaar dat hij heeft ingediend;
 - d. de tekst van de beslissing op het bezwaar die hem werd toegezonden;
 - e. een omschrijving van de uitspraak die hij verlangt van het college;
 - f. een omschrijving van de gronden waarop deze uitspraak zou moeten berusten.
3. De indiener meldt aan de betrokken kerkenraad of regionale vergadering dat hij beroep heeft ingesteld.
4. Het college spreekt uit dat het beroep niet-ontvankelijk is, indien niet is voldaan aan enig vereiste van dit artikel, mits de indiener de gelegenheid heeft gehad om het verzuim binnen een daartoe gestelde redelijke termijn te herstellen.

Toelichting

- *Het is van belang dat alle betrokken partijen zo snel mogelijk op de hoogte worden gebracht van het feit dat een beroep aanhangig is. Vandaar dat er verplichtingen tot onderlinge communicatie zijn opgenomen. De indiener van het beroep moet ook rechtstreeks aan de kerkenraad of regionale vergadering melden dat hij beroep instelt.*
- *Over de manier waarop het beroepschrift wordt ingediend wordt niet meer opgemerkt dan dat dit kan per e-mail of per post. Nadere details hierover kan het college neerleggen in de regeling van werkzaamheden.*
- *De gegevens die in het beroepschrift moeten worden opgenomen zijn noodzakelijk om in een vroeg stadium zoveel mogelijk informatie te krijgen voor de behandeling van het beroep. In ieder geval moet helder zijn tussen welke partijen het beroep speelt, wat het onderliggende besluit is en welke beslissing op het bezwaar er is genomen. Dit zijn immers noodzakelijke gegevens voor de beoordeling van de bevoegdheid van het college en de ontvankelijkheid van het beroep.*

- *Indien er niet is voldaan aan de vereisten die dit artikel stelt, krijgt de indiener de gelegenheid het verzuim te herstellen. De termijn die hiervoor is gesteld is niet nader gespecificeerd, maar moet redelijk zijn. Als dit niet leidt tot een herstel van het verzuim, dan kan het college het beroep niet-ontvankelijk verklaren. Dit vindt plaats in de vorm van een uitspraak in de zin van artikel 10 van deze landelijke regeling. Er vindt dan geen inhoudelijke behandeling plaats. Tegen een dergelijke uitspraak staat hoger beroep open.*

Artikel 5 Termijnen

1. De termijn voor het instellen van beroep bedraagt zes weken.
2. De termijn vangt aan met ingang van de dag waarop de beslissing op het bezwaar is verzonden.
3. Een beroepschrift is tijdig ingediend indien het voor het einde van de termijn door het college is ontvangen. Bij verzending per post is het beroepschrift tijdig ingediend indien het aantoonbaar voor het einde van de termijn ter post is bezorgd, mits het niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen.
4. Het college verklaart het beroep niet-ontvankelijk indien niet is voldaan aan de indienterminen, tenzij dat verzuim redelijkerwijs niet aan de indiener van het beroep kan worden tegengeworpen.

Toelichting

- *Indien er niet is voldaan aan de indienterminen, is het beroep in beginsel niet-ontvankelijk. Er kunnen echter hoogst uitzonderlijke omstandigheden zijn (plotselinge ernstige ziekte, natuurrampen, en dergelijke), die het onmogelijk maken voor de indiener om het beroepschrift binnen de termijn in te dienen.*
- *Naar de aanvaardbaarheid van een dergelijk verzuim zal door het college enig onderzoek moeten worden gedaan. Wanneer het verzuim redelijkerwijs niet aan de indiener kan worden tegengeworpen, is het beroep ontvankelijk. Dat zal wel een uitzondering moeten blijven, omdat alle betrokkenen bij een besluit groot belang hebben om zekerheid te krijgen over de geldigheid van een besluit, en daarmee is onverenigbaar dat de beroepsterminen al te zeer wordt gerelativeerd.*
- *Het college zal het beroep bij termijnoverschrijding in beginsel niet-ontvankelijk verklaren. Dit vindt plaats in de vorm van een uitspraak in de zin van artikel 10 van deze regeling. Er vindt dan geen inhoudelijke behandeling plaats. Tegen een dergelijke uitspraak staat hoger beroep open.*

Artikel 6 Vooronderzoek

1. Indien het beroep naar het voorlopig oordeel van het college ontvankelijk is, neemt het college het beroep in behandeling.
2. Een ieder kan optreden als adviseur of gemachtigde van de indiener van het beroep. Het college kan daartoe een schriftelijke volmacht verlangen.

Toelichting

- *De niet-ontvankelijkheid kan voortvloeien uit gebreken bij de indiening of termijnoverschrijding. Als daar geen problemen lijken te rijzen, neemt het college het beroep in behandeling. Het kan wel zijn dat later alsnog blijkt dat er sprake is van een niet-ontvankelijk beroep. Dan kan de niet-ontvankelijkheid alsnog worden uitgesproken.*
- *Bij het inhoudelijk in behandeling nemen van een beroep gaat het college over tot een onderzoek naar de gegrondheid van het beroep. Daartoe kunnen verschillende stappen worden ondernomen die schriftelijke of mondelinge behandeling vergen.*
- *Indien een gemeentelid wordt vertegenwoordigd door een gemachtigde kan het college verzoeken dat een schriftelijke volmacht wordt overgelegd.*

Artikel 7 Voorlopige voorziening

1. De indiener van het beroepschrift kan het college verzoeken om een voorlopige voorziening te treffen.
2. De voorzitter van het college of diens vervanger kan in een spoedeisende situatie een voorlopige voorziening treffen indien de uitvoering van het besluit waartegen het beroep zich richt de indiener onevenredige schade toebrengt.
3. De voorlopige voorziening is van kracht tot aan de uitspraak van het college. Tegen een voorlopige voorziening staat geen rechtsmiddel open.

Toelichting

- *Onder omstandigheden kan het noodzakelijk zijn dat er een voorlopige voorziening wordt getroffen, omdat het te lang kan duren voordat er een hoorzitting kan worden belegd en het college over een zaak kan beslissen. Een voorlopige voorziening kan niet vooruitlopen op de inhoudelijke behandeling, maar heeft slechts tot doel onomkeerbare schade te voorkomen en snel optreden noodzakelijk is.*
- *Aan een voorlopige voorziening zal door partijen gehoor moeten worden gegeven totdat het college over de zaak zelf heeft beslist. Gezien het spoedeisende karakter en gezien het feit dat er nog een inhoudelijke behandeling en beslissing volgt, hoeft er geen rechtsmiddel open te staan tegen een voorlopige voorziening.*

Artikel 8 Schriftelijk onderzoek

1. Het college stuurt een afschrift van het beroepschrift aan de vertegenwoordigers van de betrokken kerkenraad of regionale vergadering en geeft hun gelegenheid om binnen een door het college bepaalde termijn schriftelijk verweer te voeren.
2. Het college kan bij partijen nadere stukken en andere informatie opvragen.
3. Partijen kunnen nadere stukken en andere informatie aanleveren, tot tien dagen voorafgaand aan een hoorzitting.
4. Het college ziet erop toe dat alle stukken en alle informatie die door de ene partij worden aangeleverd, ook tijdig ter beschikking komen van de andere partij.

Toelichting

- *Dit artikel waarborgt dat het college op een zo vroeg mogelijk moment kan beschikken over alle relevante stukken, waarbij daarnaast wordt verzekerd dat beide partijen van elkaars inbreng op de hoogte zijn.*
- *Van belang is dat de onderlinge uitwisseling van documenten tijdig gebeurt, en in ieder geval op een zodanig moment voorafgaand aan de hoorzitting dat de partijen de tijd hebben om de relevante stukken te bestuderen voordat de hoorzitting plaatsvindt.*
- *In dit artikel is niet geregeld dat partijen stukken kunnen opsturen aan het college onder de voorwaarde dat de andere partij niet van die stukken op de hoogte kan raken. Een dergelijke regeling is moeilijk verenigbaar met hoor en wederhoor.*

Artikel 9 Hoorzitting

1. Het college belegt een hoorzitting waarin partijen in de gelegenheid worden gesteld hun standpunten nader toe te lichten en het college in de gelegenheid is om partijen daarover te bevragen. Alleen met instemming van alle betrokkenen kan van het beleggen van een hoorzitting worden afgezien.
2. De betrokken kerkenraad of regionale vergadering laat zich vertegenwoordigen door ten minste twee personen en doet voorafgaand aan de hoorzitting mededeling van namen en contactgegevens.
3. De voorzitter heeft de leiding van de hoorzitting.
4. De hoorzitting is openbaar. Bij zwaarwegende belangen, waaronder de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen of anderen, kan de hoorzitting plaatshebben met gesloten deuren.
5. Partijen kunnen getuigen en deskundigen meebrengen, mits daarvan uiterlijk tien dagen voorafgaand aan de hoorzitting mededeling is gedaan aan het college en de andere partij, met

vermelding van namen en contactgegevens. Op deze bevoegdheid worden partijen in de uitnodiging voor de hoorzitting gewezen.

6. Het college kan zelf getuigen of deskundigen oproepen indien het dit noodzakelijk oordeelt. Het meldt dit uiterlijk zeven dagen voorafgaand aan de hoorzitting aan partijen. Het kan ook schriftelijk advies inwinnen van een deskundige en dit advies uiterlijk zeven dagen voorafgaand aan de hoorzitting ter beschikking stellen aan partijen.

Toelichting

- *Het is van belang dat de kerkelijke rechtspraak partijen in staat stelt om in elkaars aanwezigheid en voor het college de standpunten toe te lichten. Dat stelt het college ook in staat om nadere vragen te stellen. Op die manier kunnen verschillen in standpunten ook worden verduidelijkt. Tevens kan het beleggen van een hoorzitting bijdragen aan het herstellen van de vrede en het beëindigen van een conflict.*
- *De voorzitter heeft de praktische leiding bij de hoorzitting. Dit houdt onder meer in dat hij/zij kan bepalen dat personen die de orde verstoren de hoorzitting moeten verlaten.*
- *Het onderzoek op de hoorzitting is in beginsel openbaar. Dit is van belang voor de buitenwereld, zodat die kan volgen wat er besproken wordt en hoe er recht wordt gedaan.*
- *In dit artikel is niet geregeld op welke wijze er een verslag van de hoorzitting wordt gemaakt en eventueel ter correctie aan partijen wordt voorgelegd. Of die mogelijkheid er komt, wordt overgelaten aan de regeling van werkzaamheden.*

Artikel 10 Uitspraak

1. Het college doet uitspraak op de grondslag van het beroepschrift, de overgelegde stukken, het verhandelde tijdens het vooronderzoek en het onderzoek op de hoorzitting.
2. De uitspraak strekt tot:
 - a. onbevoegdheid van het college,
 - b. niet-ontvankelijkheid van het beroep,
 - c. ongegrondverklaring van het beroep, of
 - d. gegrondverklaring van het beroep;
3. De uitspraak bevat tenminste het volgende:
 - a. de partijen bij het geschil;
 - b. een omschrijving van het bestreden besluit en de beslissing op het bezwaar en het procesverloop;
 - c. de beslissing als bedoeld in lid 2 van dit artikel en de onderbouwing daarvan;
 - d. de namen van de leden van het college;
 - e. de datum van de uitspraak;
 - f. welk rechtsmiddel tegen de uitspraak openstaat en welke termijn daarbij geldt.
4. Wanneer het college het beroep gegrond verklaart kan het college de beslissing op het bezwaar geheel of gedeeltelijk vernietigen of aanvullen, of een voorziening geven zoals het geboden acht. Indien het college van oordeel is dat het zelf geen einduitspraak kan doen, kan het de zaak terugwijzen naar de kerkenraad respectievelijk de regionale vergadering om, met inachtneming van de door het college gegeven aanwijzingen, een nieuwe beslissing op het bezwaar te nemen.
5. Onderdeel van de uitspraak kan tevens zijn dat de ene partij de kosten moet vergoeden die de andere partij in het proces heeft moeten maken. Maatgevend zijn de normen die voortvloeien uit art. 8:75 van de Algemene wet bestuursrecht.

Toelichting

- *De gronden waaraan het beroep wordt getoetst, zoals opgenomen in de kerkorde, zijn hier niet herhaald, conform het uitgangspunt dat de landelijke regeling geen herhaling bevat van de regelingen in de kerkorde.*
- *De verschillende uitspraken van het college zijn limitatief. In geval het college volgens de kerkorde niet bevoegd is om het beroep te behandelen, spreekt het zijn eigen onbevoegdheid uit. In geval een van de bepalingen van deze landelijke regeling meebrengt dat het beroep niet ontvankelijk is, spreekt*

- het college de niet-ontvankelijkheid van het beroep uit. In alle andere gevallen volgt een inhoudelijk oordeel over het beroep, waarbij het gegrond dan wel ongegrond kan worden verklaard.*
- *Een vernietiging van de beslissing op het bezwaar houdt in dat de beslissing van de kerkelijke vergadering geen rechtskracht meer heeft. Daarom bestaat de mogelijkheid om zelf een vervangende 'voorziening' te treffen. Het college kan met een dergelijke voorziening zelf de rechtsverhouding tussen partijen regelen. Als het college dat doet, is het daarna niet meer nodig dat een kerkelijke vergadering een nieuw besluit neemt. Zo'n vervangende voorziening is ook mogelijk in hoger beroep en in herziening. Het gaat hierbij dus niet over een 'voorlopige voorziening' – dat is een spoedmaatregel in urgente situaties. In voorkomende gevallen kan het college de kerkelijke vergadering opdracht geven een nieuw besluit te nemen en daartoe aanwijzingen geven.*
 - *Het kan redelijk zijn om een partij te veroordelen in de kosten van het geding. Gezien het feit dat de kerkelijke rechtspraak op dit punt geïnspireerd is door het statelijke bestuursrecht ligt het in de rede om aan te sluiten bij de daar geldende normbedragen.*

Artikel 11 Mededeling

1. Het college verzendt zijn uitspraak binnen veertien dagen gelijktijdig aan de partijen.
2. Het college publiceert zijn uitspraken geanonimiseerd op de website van de kerken.

Toelichting

- *Het is van belang dat partijen worden geïnformeerd over de uitspraak, en dat dat ook gelijktijdig wordt gedaan.*
- *In het kader van de openbaarheid van de rechtspraak is het van belang dat uitspraken worden gepubliceerd. Hierdoor kan er ook een vorm van controle plaatvinden en kunnen eventuele consequenties van een uitspraak voor het kerkelijke recht worden onderzocht. De website van de kerken is een geschikt middel voor publicatie. Daarbij is het wel goed om de uitspraken te anonimiseren, zodat de uitspraak niet herleidbaar is tot concrete personen.*

II. BEPALINGEN VOOR HET HOGER BEROEP ALS BEDOELD IN F6 VAN DE KERKORDE

Artikel 12 Hoger beroep

1. Elk van de partijen kan binnen zes weken na verzending van de uitspraak van het college hoger beroep instellen bij de synode.
2. De indiening van het hogerberoepschrift gebeurt per e-mail of per post. Het secretariaat van de synode stuurt de indiener een ontvangstbevestiging en een bericht aan de wederpartij en het college.
3. Het hogerberoepschrift bevat tenminste het volgende:
 - a. naam en contactgegevens van de indiener en van de kerk waar hij gemeentelid is of was;
 - b. de volledige uitspraak van het college;
 - c. een omschrijving van de uitspraak die de indiener verlangt van de synode;
 - d. een omschrijving van de gronden waarop deze uitspraak zou moeten berusten.
4. De indiener meldt aan de andere partij dat hij hoger beroep heeft ingesteld.

Toelichting

Anderen dan de partijen kunnen niet in hoger beroep gaan omdat het in dezen gaat om een geschil tussen partijen. In artikel 7 is al bepaald dat geen hoger beroep mogelijk is tegen een voorlopige voorziening. Voor de volgende bepalingen geldt dat de tekst zo nauw mogelijk aansluit bij de bepalingen voor het beroep.

Artikel 13 Vooronderzoek en behandelcommissie

1. Het moderamen van de synode gaat na of de indiener heeft voldaan aan de vereisten van artikel 12. Zo nodig geeft het de indiener gelegenheid om binnen een door het moderamen gestelde termijn het hogerberoepschrift aan te vullen.

2. Het moderamen benoemt een behandelcommissie van ten minste drie personen. Ten minste twee van hen hebben ervaring in de kerkelijke rechtspraak. De namen van de leden van deze commissie worden meegedeeld aan beide partijen. Indien zich feiten of omstandigheden voordoen, waardoor de onafhankelijkheid of onpartijdigheid van een lid van de behandelcommissie bij de behandeling van het hoger beroep schade zou kunnen lijden, doet dat lid daarvan direct mededeling aan het moderamen en verschoont dat lid zich ten aanzien van deze zaak. Indien één van de bij het hoger beroep betrokken partijen van mening is dat zich feiten of omstandigheden voordoen, waardoor een benoemd lid niet onafhankelijk of onpartijdig is dan stelt deze partij het moderamen daarvan onder opgave van redenen direct in kennis. Het moderamen stelt het betrokken lid in kennis van de bezwaren, stelt dat lid in de gelegenheid hierover een standpunt kenbaar te maken en neemt vervolgens een besluit over de benoeming van dat lid.

Artikel 14 Voorlopige voorziening

1. Elk van de partijen kan het moderamen verzoeken om een voorlopige voorziening te treffen.
2. Het moderamen kan in een spoedeisende situatie een voorlopige voorziening treffen indien het ontbreken van een dergelijke voorziening onevenredige schade toebrengt aan een van de partijen. Het moderamen stelt de behandelcommissie op de hoogte van het verzoek en de getroffen voorziening.
3. De voorlopige voorziening is van kracht tot aan de uitspraak van de synode. Tegen een voorlopige voorziening staat geen rechtsmiddel open.

Artikel 15 Schriftelijk onderzoek

1. De behandelcommissie zendt een afschrift van het hogerberoepschrift aan (de vertegenwoordigers van) de andere partij en geeft haar gelegenheid om binnen een door de commissie bepaalde termijn schriftelijk verweer te voeren.
2. De behandelcommissie kan bij partijen nadere stukken en andere informatie opvragen.
3. Partijen kunnen nadere stukken en andere informatie aanleveren, tot tien dagen voorafgaand aan een hoorzitting.
4. De behandelcommissie ziet erop toe dat alle stukken en alle informatie die door de ene partij worden aangeleverd, ook tijdig ter beschikking komen van de andere partij.

Artikel 16 Hoorzitting

1. De behandelcommissie belegt een hoorzitting waarin partijen in de gelegenheid worden gesteld hun standpunten nader toe te lichten en de behandelcommissie in de gelegenheid is om partijen daarover te bevragen. Alleen met instemming van alle betrokkenen kan van het beleggen van een hoorzitting worden afgezien.
2. De betrokken kerkenraad of regionale vergadering laat zich vertegenwoordigen door ten minste twee personen en doet voorafgaand aan de hoorzitting mededeling van namen en contactgegevens.
3. Eén van de leden van de behandelcommissie heeft de leiding van de hoorzitting.
4. De hoorzitting is openbaar. Bij zwaarwegende belangen, waaronder de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen of anderen, kan de hoorzitting plaatshebben met gesloten deuren.
5. Partijen kunnen getuigen en deskundigen meebrengen, mits daarvan uiterlijk tien dagen voorafgaand aan de hoorzitting mededeling is gedaan aan de behandelcommissie en de andere partij, met vermelding van namen en contactgegevens. Op deze bevoegdheid worden partijen in de uitnodiging voor de hoorzitting gewezen.
6. De behandelcommissie kan zelf getuigen of deskundigen oproepen indien het dit noodzakelijk oordeelt. Het meldt dit uiterlijk zeven dagen voorafgaand aan de hoorzitting aan partijen. Het kan ook schriftelijk advies inwinnen van een deskundige en dit advies uiterlijk zeven dagen voorafgaand aan de hoorzitting ter beschikking stellen aan partijen.

Artikel 17 Advies

1. De behandelcommissie stelt een advies op en zendt dit aan de synode en aan partijen.
2. Het advies bevat tenminste het volgende:
 - a. een omschrijving van het procesverloop;
 - b. een overzicht van de resultaten van het onderzoek;
 - c. een gemotiveerd voorstel voor een beslissing in het geschil;
 - d. de namen van de leden van de behandelcommissie.
3. Wanneer een voorlopige voorziening is getroffen, wordt ook de tekst daarvan vermeld.
4. Zo nodig doet de behandelcommissie een voorstel voor een vervangende voorziening.

Artikel 18 Behandeling

1. De synode bericht de behandelcommissie en de partijen op welke datum zij het hoger beroep behandelt en nodigt hen uit daarbij aanwezig te zijn. Partijen krijgen voorafgaand aan de behandeling ter synode gelegenheid om schriftelijk te reageren op het advies van de behandelcommissie.
2. De behandeling is openbaar. Bij zwaarwegende belangen, waaronder de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen of anderen, kan de behandeling plaatshebben met gesloten deuren.
3. De afgevaardigden in de synode die persoonlijk betrokken zijn geweest bij het bestreden besluit, de zaak in geschil of de behandeling van bezwaar en beroep, nemen geen deel aan de behandeling en de beraadslaging. Partijen kunnen het moderamen attenderen op mogelijke partijdigheid van een afgevaardigde. Zo nodig beslist de synode hierover in besloten zitting.
4. De behandelcommissie krijgt gelegenheid om haar advies toe te lichten en eventuele vragen daarover te beantwoorden.
5. De synode kan partijen uitnodigen eventuele vragen te beantwoorden.

Toelichting

Het bieden van de gelegenheid vragen te beantwoorden (lid 5) is niet in alle gevallen nodig. In veel gevallen zal een hoorzitting zijn belegd en partijen hebben de gelegenheid schriftelijk te reageren op het advies van de behandelcommissie. Bovendien moet voorkomen worden dat de behandeling door de behandelcommissie nog eens overgedaan wordt.

Artikel 19 Beraadslaging en uitspraak

1. De synode beraadt zich in besloten zitting. Ten minste twee leden van de behandelcommissie zijn hierbij aanwezig. Wanneer zij tevens afgevaardigde zijn in de synode, behouden ze hun stemrecht.
2. De synode kan het advies van de behandelcommissie aanvaarden, amenderen of vervangen.
3. De uitspraak van de synode bevat tenminste de punten a, b en c van het advies van de behandelcommissie, de beslissing in het geschil en de onderbouwing daarvan.
4. Wanneer de synode het hoger beroep gegrond verklaart kan zij de uitspraak van het college geheel of gedeeltelijk vernietigen of aanvullen, of een voorziening geven zoals zij geboden acht. Indien de synode van oordeel is dat zij zelf geen einduitspraak kan doen, kan zij de zaak terugwijzen naar de kerkenraad respectievelijk de regionale vergadering om, met inachtneming van de door de synode gegeven aanwijzingen, een nieuwe beslissing op het bezwaar te nemen.
5. Onderdeel van de uitspraak kan tevens zijn dat de ene partij de kosten moet vergoeden die de andere partij in het proces heeft moeten maken. Maatgevend zijn de normen die voortvloeien uit art. 8:75 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 20 Mededeling

1. De synode verzendt haar uitspraak binnen veertien dagen gelijktijdig aan beide partijen.
2. De synode zendt een afschrift van haar uitspraak aan het college.
3. De synode publiceert haar uitspraken in hoger beroep geanonimiseerd op de website van de kerken.

III. BEPALINGEN VOOR DE HERZIENING ALS BEDOELD IN F7 VAN DE KERKORDE

Artikel 21 Herziening

1. Een verzoek tot herziening van een uitspraak in beroep of hoger beroep kan worden gedaan door een van de oorspronkelijke partijen:
 - a. de indiener van het beroepschrift bij het college, of
 - b. de kerkenraad of de regionale vergadering die het besluit nam waartegen het beroep zich richtte.
2. Het verzoek tot herziening wordt gericht aan de synode, ook wanneer er na de uitspraak op het beroep geen hoger beroep was gevolgd.
3. De indiening gebeurt per e-mail of per post. Het secretariaat van de synode stuurt de indiener een ontvangstbevestiging en een bericht aan de andere partij.
4. Het verzoekschrift met bijlagen bevat tenminste het volgende:
 - a. naam en contactgegevens van de indiener en van de kerk waar hij gemeentelid is of was;
 - b. de volledige uitspraak van het college of, als er hoger beroep was gevolgd, de volledige uitspraak van de synode;
 - c. een omschrijving van de nieuwe feiten of omstandigheden die aanleiding zijn voor het verzoek tot herziening;
 - d. een omschrijving van de nieuwe uitspraak die de indiener verlangt van de synode;
 - e. een omschrijving van de gronden waarop deze uitspraak zou moeten berusten.
5. De indiener meldt aan de andere partij dat hij om herziening heeft verzocht.

Artikel 22 Vooronderzoek en behandelcommissie

1. Het moderamen van de synode gaat na of het verzoekschrift met bijlagen volledig is. Zo nodig geeft het de indiener gelegenheid om binnen een door het moderamen gestelde termijn het verzoekschrift aan te vullen.
2. Het moderamen van de synode benoemt een behandelcommissie van ten minste drie personen. Ten minste twee van hen hebben ervaring in de kerkelijke rechtspraak. De namen van de leden van deze commissie worden meegedeeld aan beide partijen. Indien zich feiten of omstandigheden voordoen, waardoor de onafhankelijkheid of onpartijdigheid van een lid van de behandelcommissie bij de behandeling van het verzoekschrift schade zou kunnen lijden, doet dat lid daarvan direct mededeling aan het moderamen en verschoont dat lid zich ten aanzien van deze zaak. Indien één van de bij de herziening betrokken partijen van mening is dat zich feiten of omstandigheden voordoen, waardoor een benoemd lid niet onafhankelijk of onpartijdig is dan stelt deze partij het moderamen daarvan onder opgave van redenen direct in kennis. Het moderamen stelt het betrokken lid in kennis van de bezwaren, stelt dat lid in de gelegenheid hierover een standpunt kenbaar te maken en neemt vervolgens een besluit over de benoeming van dat lid.

Artikel 23 Schriftelijk onderzoek

1. De behandelcommissie zendt een afschrift van het verzoekschrift met bijlagen aan de andere partij en geeft haar gelegenheid om binnen een door de behandelcommissie bepaalde termijn schriftelijk te reageren.
2. De behandelcommissie kan bij de partijen nadere stukken en andere informatie opvragen.
3. Partijen kunnen nadere stukken en andere informatie aanleveren, tot tien dagen voorafgaand aan de hoorzitting.
4. De behandelcommissie ziet erop toe dat alle stukken en alle informatie die door de ene partij worden aangeleverd, ook tijdig ter beschikking komen van de andere partij.

Artikel 24 Hoorzitting

1. De behandelcommissie belegt een hoorzitting waarin partijen in de gelegenheid worden gesteld hun standpunten nader toe te lichten en de behandelcommissie in de gelegenheid is om partijen daarover te bevragen. Alleen met instemming van alle betrokkenen kan van het beleggen van een hoorzitting worden afgezien.

2. De betrokken kerkenraad of regionale vergadering laat zich vertegenwoordigen door ten minste twee personen en doet voorafgaand aan de hoorzitting mededeling van namen en contactgegevens.
3. Eén van de leden van de behandelcommissie heeft de leiding van de hoorzitting.
4. De hoorzitting is openbaar. Bij zwaarwegende belangen, waaronder de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen of anderen, kan de hoorzitting plaatshebben met gesloten deuren.
5. Partijen kunnen getuigen en deskundigen meebrengen, mits daarvan uiterlijk tien dagen voorafgaand aan de hoorzitting mededeling is gedaan aan de behandelcommissie en de andere partij, met vermelding van namen en contactgegevens. Op deze bevoegdheid worden partijen in de uitnodiging voor de hoorzitting gewezen.
6. De behandelcommissie kan zelf getuigen of deskundigen oproepen indien het dit noodzakelijk oordeelt. Het meldt dit uiterlijk zeven dagen voorafgaand aan de hoorzitting aan partijen. Het kan ook schriftelijk advies inwinnen van een deskundige en dit advies uiterlijk zeven dagen voorafgaand aan de hoorzitting ter beschikking stellen aan partijen.

Artikel 25 Advies

1. De behandelcommissie stelt een advies op en zendt dit aan de synode en aan partijen.
2. Het advies bevat tenminste het volgende:
 - a. een omschrijving van het procesverloop;
 - b. een overzicht van de resultaten van het onderzoek;
 - c. beoordeling van de vraag of er voldoende grond is voor herziening;
 - d. wanneer de vraag onder c positief wordt beantwoord: een gemotiveerd voorstel voor een vervangende uitspraak;
 - e. de namen van de leden van de behandelcommissie.
3. Zo nodig doet de behandelcommissie een voorstel voor een vervangende voorziening.

Artikel 26 Behandeling

1. De synode bericht de behandelcommissie en de partijen op welke datum zij het verzoekschrift behandelt en nodigt hen uit daarbij aanwezig te zijn. Partijen krijgen voorafgaand aan de behandeling ter synode gelegenheid om schriftelijk te reageren op het advies van de behandelcommissie.
2. De behandeling is openbaar. Bij zwaarwegende belangen, waaronder de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen of anderen, kan de behandeling plaatshebben met gesloten deuren.
3. De afgevaardigden in de synode die persoonlijk betrokken zijn geweest bij het bestreden besluit, de zaak in geschil of de behandeling van bezwaar en beroep, nemen geen deel aan de behandeling en de beraadslaging. Afgevaardigden die ook afgevaardigd waren in de synode die de uitspraak deed in hoger beroep, hoeven zich niet te onttrekken aan de behandeling en beraadslaging. Partijen kunnen het moderamen attenderen op mogelijke partijdigheid van een afgevaardigde. Zo nodig beslist de synode hierover in besloten zitting.
4. De behandelcommissie krijgt gelegenheid om haar advies toe te lichten en eventuele vragen daarover te beantwoorden.
5. De synode kan partijen uitnodigen eventuele vragen te beantwoorden.

Artikel 27 Beraadslaging en uitspraak

1. De synode beraadt zich in besloten zitting. Ten minste twee leden van de behandelcommissie zijn hierbij aanwezig. Wanneer zij tevens afgevaardigde zijn in de synode, behouden ze hun stemrecht.
2. De synode kan het advies van de behandelcommissie aanvaarden, amenderen of vervangen.
3. De uitspraak van de synode bevat tenminste de punten a, b, c en d van het advies van de behandelcommissie en een oordeel over de vraag of er voldoende grond is voor herziening.
4. Wanneer de synode oordeelt dat er inderdaad grond is voor herziening doet zij een vervangende uitspraak.

5. Wanneer de synode bij de herziening de uitspraak van het college of de uitspraak in hoger beroep vernietigt, treft ze zo nodig een vervangende voorziening die logisch voortvloeit uit de vervangende uitspraak en recht doet aan beide partijen.
6. Onderdeel van de uitspraak kan tevens zijn dat de ene partij de kosten moet vergoeden die de andere partij in het proces heeft moeten maken. Maatgevend zijn de normen die voortvloeien uit art. 8:75 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 28 Communicatie

1. De synode verzendt haar uitspraak binnen veertien dagen gelijktijdig aan beide partijen.
2. De synode zendt een afschrift van haar uitspraak aan het college.
3. De synode publiceert haar uitspraak geanonimiseerd op de website van de kerken.